Gemeente Woudenberg

Collegeadvies Eigen initiatief

Besluitenregistratie:		Postregistratienummer : 226553 / 236854
50	20	Datum inboeken :

Openbaar	Ja, na besluit	**Internet**	Nee
naar RAAD	Ja	**OR**	Nee
Communicatie	Ja	**Europese regelgeving**	nee
via COMMISSIE	nee		
Anders:			

Onderwerp : Burgerleden in de commissie Ruimtelijke Kwaliteit

Advies : 1 Kennisnemen van de evaluatie
2 Instemmen met de voorgestelde veranderingen
3 Raad voorstellen de bijbehorende besluiten te nemen

Datum	Ambtenaar	Afdeling	Pho	Griffier	Afdelings-hoofd
6-12-2019	K. Kuperus	JO	✓		JM

Additioneel Advies	Paraaf:
N.V.T.	

	Conform advies	Bespreken	Datum	Opmerkingen
Burgemeester				
Wethouder		✓	12/12	
Wethouder				
Wethouder				
Secretaris		JM	12/12	zie wijzigen in raadsvoorstel

Datum vergadering B&W: **Agendapunt:**

Besluit:

Openbare B&W besluitenlijst 17 december 2019
Akkoord met advies met in achtneming van kleine wijziging in het raadsvoorstel.

Retour naar afdeling op: 18 DEC. 2019

Ter archivering aangeboden op:

Inleiding
Sinds 2006 wordt in Woudenberg gewerkt met twee burgerleden als aanvulling op de professionele deskundigen in de welstandscommissie. Voor deze twee leden is de maximale zittingstermijn ruim verstreken. De aanstelling van de huidige burgerleden moet dan ook beëindigd worden. Een goed moment voor een evaluatie van de (meerwaarde) van burgerleden in het welstandsproces. Zeker nu ook een nieuwe Nota Ruimtelijke Kwaliteit in ontwikkeling is.

De evaluatie is uitgevoerd door korte gesprekken met diverse ambtenaren, die ook de geluiden van burgers en bedrijven die kritisch zijn ten aanzien van de burgerleden hebben meegenomen. Tevens is de rayonarchitect van Mooi Sticht gevraagd naar de ervaring van Mooi Sticht (en haar voorgangers) met de aanwezigheid van burgerleden in het welstandsproces. De evaluatie vindt in de bijlage.

In dit advies het voorstel voor het vervolg en een overzicht van de feitelijke acties die daarvoor nodig zijn.

Centrale vraag
Deelt u de visie ten aanzien van het belang van burgerleden in de welstandscommissie en onderschrijft u de voorgestelde procesaanpassing?

Beoogd resultaat (wat)
Lokale betrokkenheid bij de kwaliteit van de ruimtelijke omgeving.
Een beslissing om de benoeming van de burgerleden van de welstandscommissie al dan niet te beëindigen en om al dan niet over te gaan tot het werven van nieuwe burgerleden.

Kader
Wabo, visie op dienstverlening, lokale participatie en voorbereiding op de Omgevingswet.
Artikel 9.2 van de Bouwverordening beschrijft de samenstelling van de welstandscommissie. De welstandscommissie dient uit minimaal 3 deskundige leden op het gebied van architectuur, ruimtelijke kwaliteit dan wel cultuurhistorie te bestaan op grond van lid 5 mogen ook inwoners lid zijn van de commissie.
In december 2016 is een overeenkomst met de Stichting Mooi Sticht gesloten, waarin onder andere afspraken staan over de benoeming van leden van de commissie. De raad heeft toen besloten om de benoeming van leden (op grond van de wet een raadsbevoegdheid) te mandateren aan het college.

Argumenten
In 2006 zijn twee burgerleden benoemd, na een formele selectie. In die tijd was het nieuw om burgerleden een plek te geven in een adviescommissie. Aanleiding en doel van deze burgerleden was het beter mee laten wegen van de plaatselijke gevoelens en de Woudenbergse bestuurlijke- en maatschappelijke verhoudingen bij de advisering over bouwplannen.

Wij moeten constateren dat bij de formele aanstelling in 2006 een procedure fout gemaakt is; college besluit in plaats van besluit van de raad. Tevens moeten wij constateren dat huidige twee burgerleden al meer dan 14 jaar functioneren in plaats van de drie jaar op grond van hun benoeming en zes jaar bij een eventuele herbenoeming.
Dus los van de vraag of wel of niet doorgegaan wordt met burgerleden moeten de bestaande benoemingen worden beëindigd. Bij nieuwe benoemingen zal het volgens de wettelijke regels moeten gebeuren.

Doel van de benoeming van burgerleden was de advisering over bouwplannen beter aan te laten sluiten bij de plaatselijke bestuurlijke en maatschappelijke verhoudingen. Immers de deskundige leden van de welstandscommissie (met name architecten) missen de lokale Woudenbergse kennis (fysiek en bestuurlijk/maatschappelijk). In het verleden was de welstandscommissie niet openbaar en daarmee niet transparant. Ook het college had beeld dat de Woudenbergse werkwijze en visie bij het afhandeling van plannen (ook toen al kijken naar

kansen en mogelijkheden en niet alleen naar de strakke regels), onvoldoende bleek uit de advisering. De burgerleden moesten zorgen voor meer lokaal bestuurlijke inbreng. Uit de evaluatie blijkt dat de meerwaarde van de burgerleden zeker gevoeld is. Maar dat de invulling in de loop van de tijd is gaan schuiven. Niet zozeer het inzicht in de lokale bestuurlijke en maatschappelijke verhoudingen, maar meer de kennis van de omgeving is de toegevoegde waarde van de burgerleden gebleken.
Natuurlijk roept de aanwezigheid van burgerleden soms vragen op bij burgers en initiatiefnemers, die het lastig vinden dat een andere burger mee praat over hun plannen. Wij zijn van mening dat het juist past in deze tijd. Wij zijn dan ook van mening dat de discussie met een enkeling geen redenen is om af te zien van burgerleden. Hierbij helpt het als in het welstandsadvies een heldere beschrijving van de afwegingen is opgenomen.

Wel is gezien de evaluatie een andere rol van de burgerleden, dan die uit 2006, gewenst. Namelijk als sparringpartner voor de rayonarchitect en de ambtelijke vertegenwoordiger van de gemeente in de "grote" commissie. Dus vooral als toevoeging aan de kleine commissie.

In het kader van de beoogde nieuwe nota Ruimtelijke Kwaliteit, maar vooral in het kader van de Omgevingswet, zijn wij van mening dat de aanwezigheid en betrokkenheid van burgerleden past, en dat nu stoppen met burgerleden niet past bij de huidige participatie gedachte.
De nieuwe nota geeft wel meer ruimte voor ambtelijke toetsing en eenvoudige afdoening, zodat het aantal plannen waar de commissie, en daarmee de burgerleden, betrokken zullen zijn minder in aantal zal zijn.

Wij stellen dan ook voor om verder te gaan met burgerleden in de commissie. Het blijft daarbij wel van belang dat een burgerlid een bouwkundige achtergrond heeft. Toetsing van plannen op ruimtelijke kwaliteit is en blijft een vak. Het is niet gewenst dat persoonlijke voorkeuren van een niet voldoende deskundig burgerlid gaan bepalen wat wel of niet passend is.
Daarbij stellen wij voor de rol en aanwezigheid van burgerleden te beperken tot de kleine commissie. Ook blijft van belang dat de adviezen van de commissie helder geschreven worden en daarmee transparant inzicht geven in de afwegingen, dat alles natuurlijk binnen de wettelijke kaders.
Wij stellen voor om een jaar na start met de nieuwe burgerleden in de nieuwe opdracht, de werkwijze te evalueren.

Duurzaamheid en Inclusie
Gebouwen worden voor een lange tijd gebouwd en bepalen veelal meerdere generaties het aanzien van een straat, en daarmee van Woudenberg. Een goede toetsing ruimtelijke kwaliteit draagt daarmee bij aan de duurzaamheid. Want zolang de kwaliteit voldoet aan de gangbare wensen en meningen zal een pand ook blijven bestaan.

Maatschappelijke participatie
De burgerleden zijn mede benoemd om "de kloof" tussen de welstandscommissie en aanvragers te verkleinen en hun inbreng zou meer begrip moeten creëren voor het advies. Daarmee geeft het een vroeg voorbeeld van maatschappelijke participatie.

Beoogd resultaat (hoe)
Blijvende lokale betrokkenheid bij de ruimtelijke kwaliteit van de gemeente.

Financiële consequenties
Wanneer er voor gekozen wordt om geen burgerleden meer te benoemen levert dit jaarlijks een besparing op van ca. €2.000,00. De kosten die de welstandscommissie in rekening brengt, worden doorberekend aan aanvragers van omgevingsvergunningen. Kosten van de burgerleden worden op dit moment nog niet doorberekend. Wij zijn van mening dat het beter is het om de kosten structureel te herzien, zodat de kosten onderdeel gaan uitmaken van de totale leges. Daarmee zijn de financiën ook geen basis voor dit besluit, wordt immers kosten dekkend.

Aanpak/uitvoering
Gezien de huidige benoemingstermijn van ruim 13 jaar is van belang om de huidige benoeming te beëindigen en de gemeenteraad voor te stellen de afhandeling hiervan te mandateren aan het college. Gezien de verdiensten van beide leden is van belang dat dit zorgvuldig en passend gebeurd.

Voor de werving en benoeming van de burgerleden van de welstandscommissie, stellen wij voor dat de gemeenteraad een mandaat verleend aan het college. Gelijk aan de professionele leden van de commissie, die op voordracht van Mooi Sticht ook benoemd worden door het college.

Na besluit van de gemeenteraad om verder te gaan met burgerleden zal een formele werving en selectieprocedure opgestart worden. Op basis van de selectiecriteria zoals benoemd in de bijlage.

Conclusie
Op basis van de evaluatie komen wij tot de conclusie:

- De benoeming van de huidige burgerleden moet beëindigd worden.
- Wij stellen voor om door te gaan met burgerleden, met een gewijzigde opdracht.
- Daartoe de gemeenteraad voorstellen om in te stemmen met een voortzetting van burgerleden en daartoe een nieuwe werving te starten en de uitvoering van het geheel laten mandateren aan het college.

Communicatie
Kernboodschap:
Sinds 2006 hebben enkele burgers, met een inhoudelijk vakkennis, zitting in de welstandscommissie. Zij zorgen voor de lokale kennis als aanvulling op de deskundigheid van de professionele leden van de commissie. Voorgesteld wordt om ook in de toekomst gebruik te maken van burgerleden. De maximale zittingsperiode van de huidige leden is ruimschoots verstreken. Er zullen dus nieuwe leden gezocht en benoemd worden. Van de huidige leden zal op passende wijze afscheid genomen worden

Bijlage(n)
1 Evaluatie.
2 Selectie criteria en proces.
3 Raadsvoorstel en raadbesluit

Bijlage 1 Evaluatie Burgerleden als onderdeel welstandscommissie
Weergave van ervaringen ambtenaren en Mooi Sticht en geluiden van burgers en bedrijven.

De huidige benoeming

In 2006 zijn twee burgerleden benoemd die deel zijn gaan uitmaken van de welstandscommissie. De twee leden zijn benoemd op basis van een formeel en open sollicitatieproces. Waarbij een keuze gemaakt is uit ruim 20 kandidaten.
Formeel was sprake van één lid en een plaatsvervanger, in de praktijk is dat onderscheid vervallen en zijn vaak beiden aanwezig.
Aanstelling voor 3 jaar met mogelijkheid herbenoeming, dus max 6 jaar. In praktijk nu al ruim 13 jaar.
Benoemen brief 19 okt 2006, door college, had raad moeten zijn

Conclusie:
De bestaande benoemingen moeten worden beëindigd en bij nieuwe benoemingen moeten de wettelijke regels gevolgd worden.

Doel en praktijk

In 2006 was het nieuw om burgerleden een plek te geven in een adviescommissie. Doel van de benoeming van burgerleden was de advisering over bouwplannen (nog) beter aan te laten sluiten bij de plaatselijke bestuurlijke en maatschappelijke verhoudingen. Immers de deskundige leden van de welstandscommissie (met name architecten) missen de lokale Woudenbergse kennis.

De praktijk: de burgerleden nemen deel aan de beraadslagingen over plannen op basis van hun vakkennis en niet specifiek op basis van hun lokale kennis. Bij de benoeming destijds was vakdeskundigheid ook één van de belangrijkste benoemingscriteria.
Deze vakkennis raakt niet direct het oorspronkelijke: doel rekening te houden met lokale bestuurlijke- en maatschappelijke verhoudingen, maar wel de kennis van de omgeving van een bouwplan. In de loop der tijd is de lokale kennis van eerdere plannen en het aanzien buiten meer van belang geworden. De vertaalslag van bestuurlijke- en maatschappelijke verhoudingen niet, die rol ligt feitelijk meer bij de behandeld ambtenaar.

Conclusie: Het oorspronkelijk doel wordt in de praktijk niet bereikt.

Voor- en nadelen van burgerleden in het algemeen

Als voordelen van de inzet van burgerleden ziet men het vergroten van het draagvlak voor de adviezen die door Mooi Sticht worden uitgebracht. Daarnaast fungeren de burgerleden als sparringpartner voor de rayonarchitect waardoor minder plannen aan de grote commissie voorgelegd (hoeven te) worden.
Wanneer een plan wel in de grote commissie wordt besproken kunnen de burgerleden daarin hun mening geven, mede op basis van wat eerder besproken is. Daarmee betrekken zij voorgeschiedenis van de planbehandeling in het overleg bij de commissie. De vaste leden van de commissie zijn soms nog wel eens "te" onafhankelijk. Dit kan tot gevolg hebben dat zij een heel andere mening hebben over een plan dan die in de voorbespreking aan de orde is geweest. Hierdoor is er vanuit de gemeente een wat zwaardere afvaardiging binnen de commissie.
Verder vindt de rayonarchitect het een voordeel dat de burgerleden de omgeving goed kennen. Zij weten vaak direct welke bebouwing er in de omgeving van een plan te vinden is. Daardoor kan dat eenvoudig en snel bij de beoordeling van een plan worden betrokken.

In de praktijk blijkt echter ook dat sommige planindieners moeite hebben met de aanwezigheid en rol van burgers in een adviescommissie en soms niet los kunnen zien van persoonlijke gevoelens (belangenverstrengeling, oud zeer) ten aanzien van personen. Wat bij externe deskundigen niet snel aan de orde is, ook omdat deze om de paar jaar wisselen van rayon.
De rayonarchitect adviseert dan ook om verder te gaan met burgerleden in de commissie en deze weer te werven en benoemen via een vergelijkbare zorgvuldige selectie.

Over de inzet van burgerleden is men het algemeen positief. Dit is wel afhankelijk van de individuele burgerleden. Mooi Sticht heeft in meer gemeenten ervaring met burgerleden. Deze ervaringen zijn elders niet altijd positief, maar in Woudenberg wel.

Conclusie:
De inzet van burgerleden is een mogelijkheid om invulling te geven aan burgerparticipatie. De burgerleden leveren met hun inbreng een directe bijdrage aan de besluitvorming over aanvragen om omgevingsvergunning.

Wat kan beter / anders

Mooi Sticht adviseert wel om, als besloten wordt om nieuwe burgerleden te werven, dat te doen met het oog op een andere rol dan waarvoor de huidige burgerleden zijn aangesteld.

Dus meer als sparringpartner voor de rayonarchitect en vertegenwoordiging van de gemeente in de "grote" commissie. Niet meer met het (hoofd)doel om de plaatselijke maatschappelijke en bestuurlijke aspecten in te brengen bij de beoordeling van een plan. Die laatste rol past beter bij de behandeld ambtenaar.

De rol van vertegenwoordiger in de grote commissie om de eerdere beraadslagingen te betrekken bij de beoordeling van plannen wordt mede vervuld door de rayon architect en kan eventueel ook door de behandelend ambtenaar worden vervuld. Dit betekent wel dat er een extra taak bij de behandelend ambtenaar terecht komt. Voor de beoordeling van plannen in relatie tot bestaande bebouwing in de omgeving zijn tegenwoordig jaarlijks nieuwe foto's beschikbaar. Daarvoor zijn burgerleden niet noodzakelijk.

Conclusie
In het kader van de beoogde nieuwe nota Ruimtelijke Kwaliteit, maar vooral in het kader van de visie op de Omgevingswet, zijn wij van mening dat de aanwezigheid en betrokkenheid van burgerleden past, en dat nu stoppen met burgerleden niet past bij de huidige participatie gedachte.
De nieuwe nota geeft wel meer ruimte voor ambtelijke toetsing en eenvoudige afdoening, zodat het aantal plannen waar de commissie, en daarmee de burgerleden, betrokken zullen zijn minder in aantal zal zijn.

Samenvatting conclusie
Wij stellen voor om verder te gaan met burgerleden in de commissie, met dien verstande dat het burgerlid altijd een bouwkundige achtergrond moet hebben. Toetsing van plannen op ruimtelijke kwaliteit is en blijft een vak. Het is niet gewenst dat persoonlijke voorkeuren van een niet deskundig burgerlid gaan bepalen wat wel of niet passend is. Wij zien dan ook vooral een rol en aanwezigheid van burgerleden in de kleine commissie.